

DECYZJA KOMISJI**z dnia 14 lipca 2004 r.****w sprawie niektórych środków pomocy wprowadzonych przez Francję na rzecz prowadzących hodowle wodne i rybaków**

(notyfikowana jako dokument nr C(2004) 2588)

(Jedynie tekst w języku francuskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2005/239/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

po poproszeniu zainteresowanych stron o przedstawienie uwag zgodnie z wymienionym artykułem,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 21 czerwca 2000 r. Francja poinformowała Komisję o środkach odszkodowawczych, jakie przyjęła na rzecz rybaków i prowadzących hodowle wodne, którzy ponieśli szkody w następstwie, po pierwsze, zanieczyszczenia węglowodorami spowodowanego zatonięciem tankowca *Erika* w Zatoce Biskajskiej w dniu 12 grudnia 1999 r., a po drugie w wyniku gwałtownego sztormu o niespotykanej sile, który miał miejsce w dniach 27 i 28 grudnia 1999 r. Na wniosek Komisji dodatkowe informacje przekazano w pismach z dnia 28 listopada 2000 r., 6 kwietnia i 13 sierpnia 2001 r. Wspomniane środki wprowadzono zanim Komisja wypowiedziała się co do ich zgodności ze wspólnym rynkiem, sprawa została zarejestrowana jako niezgłoszony system pomocy pod numerem NN 80/2000.
- (2) Pismem z dnia 11 grudnia 2001 r. Komisja poinformowała Francję, że podjęła decyzję, po pierwsze, o uznaniu niektórych spośród planowanych środków za zgodne ze wspólnym rynkiem, a po drugie o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej przewidzianej w art. 88 ust. 2 Traktatu, w celu sprawdzenia pozostałych środków. Francja przedstawiła swoje uwagi w pisemnej odpowiedzi z dnia 5 marca 2002 r.
- (3) Decyzja Komisji o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* ⁽¹⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag w sprawie omawianych środków. Komisja nie otrzymała żadnych uwag.

II. OPIS

- (4) Środki będące przedmiotem niniejszej sprawy, w odniesieniu do których wszczęto formalną procedurę dochodzeniową, to:

- 1) środki na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów Finistère, Morbihan, Loire-Atlantique, Vendée, Charente-Maritime i Gironde (zwanych dalej „departamentami wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde”):

- zwolnienie z obciążeń socjalnych za pierwszy kwartał 2000 r. (lub za kwartał uśredniony),

- zmniejszenie obciążeń finansowych;

- 2) środki uzupełniające na rzecz prowadzących hodowle wodne i rybaków z całej Francji:

- środek uzupełniający polegający na zmniejszeniu obciążeń socjalnych dla wszystkich prowadzących hodowle wodne (okres dnia od 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2000 r.) i rybaków z Francji metropolitalnej i departamentów zamorskich (okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października 2000 r.),

- zwolnienie z opłat koncesyjnych za rok 2000 dla wszystkich prowadzących hodowle wodne; Komisja uznała w swojej decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, że zwolnienie to ma zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw zajmujących się akwakulturą, zlokalizowanych w departamentach wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde, później jednak okazało się, że był to powszechny środek uzupełniający mający zastosowanie do wszystkich producentów we Francji metropolitalnej i departamentach zamorskich.

- (5) Komisja przypomina dla porządku, że za zgodne ze wspólnym rynkiem – o czym Francja została poinformowana pismem z dnia 11 grudnia 2001 r. – uznano następujące środki, dotyczące przedsiębiorstw zlokalizowanych w departamentach wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde:

⁽¹⁾ Dz.U. C 39 z 13.2.2002, str. 6.

— środki na rzecz prowadzących hodowle wodne: ogłoszenie stanu klęski rolniczej, pomoc w odtworzeniu sprzętu i zapasów, zaliczki na poczet odszkodowań z funduszu IOPC (Międzynarodowy Fundusz Odszkodowań za Szkody Spowodowane Zanieczyszczeniem Olejami),

— środki na rzecz rybaków: pomoc w odtworzeniu utraconych lub uszkodzonych w czasie sztormu statków i sprzętu do połowów, zaliczki na poczet odszkodowań z funduszu IOPC, ryczałtowa pomoc w związku z utratą dochodów w wyniku szkód poniesionych w czasie sztormu.

A. Środki na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde

1. Zwolnienie z obciążeń socjalnych za pierwszy kwartał 2000 r. (lub za kwartał uśredniony)

- (6) Środek ten skierowany był do dwóch kategorii prowadzących hodowle wodne: po pierwsze tych, którzy ponieśli straty w zapasach i sprzęcie produkcyjnym w wyniku sztormu z grudnia 1999 r. i skorzystali z pomocy w odtworzeniu zapasów, a po drugie tych, którzy ponieśli szkody spowodowane zanieczyszczeniem węglowodorami pochodzącymi z tankowca *Erika* i skorzystali z zaliczki na poczet odszkodowań wypłaconych z funduszu IOPC.
- (7) Był to środek ukierunkowany, wprowadzany zależnie od sytuacji przedsiębiorstwa. Obejmował jeden, dwa lub trzy miesiące w zależności od wysokości szkody poniesionej przez przedsiębiorstwo. W przyjętym okresie stosowano całkowite zwolnienie z obciążeń socjalnych.
- (8) Wnioski rozpatrywane były przez „departamentalne komórki ds. odszkodowań”, utworzone w każdym z departamentów objętych środkiem, pod nadzorem prefekta, z udziałem odpowiednich jednostek administracji, organizacji branżowych, banków i towarzystw ubezpieczeniowych. Dyrekcja ds. rybołówstwa morskiego i hodowli morskich sporządziła listę beneficjentów na podstawie propozycji prefektów departamentów. Lista liczyła 1 476 przedsiębiorstw. Wysokość zwolnień wyniosła 0,87 miliona euro.

2. Zmniejszenie obciążeń finansowych

- (9) Środek ten skierowany był do tych samych przedsiębiorstw, o których mowa w motywach 6 do 8. Polegał on na przejęciu, w ramach indywidualnych planów oddłużania, części odsetek należnych lub narastających w latach 2000, 2001 i 2002 od pożyczek średnio- i długoterminowych oraz od skonsolidowanych pożyczek obrotowych. Celem tych środków było, zgodnie z uwagami przedstawionymi przez Francję w piśmie z dnia 13 sierpnia 2001 r., zmniejszenie kosztów finan-

sowych przedsiębiorstw dotkniętych omawianymi wydarzeniami (sztorm i wyciek z tankowca).

- (10) Wnioski należało złożyć najpóźniej do dnia 1 kwietnia 2000 r. Były one rozpatrywane przez departamentalne dyrekcje ds. morskich i przedstawiane komórce ds. odszkodowań. Wysokość pomocy była zmienna, a określano ją na podstawie lokalnie definiowanych kryteriów. Komórki ds. odszkodowań musiały uwzględnić w szczególności wysokość strat w działalności faktycznie stwierdzonych w zimie 1999–2000, zadłużenie i podatność przedsiębiorstwa, wysokość przychodów operacyjnych z dwóch ostatnich okresów obrachunkowych, ewentualne przychody zewnętrzne osiągnięte przez zainteresowane strony w tym samym okresie, a także zdolność danego przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności. O szczególny wysiłek zwrócono się do wierzycieli danych przedsiębiorstw (banków i dostawców). Wysokość pomocy nie mogła przekraczać 48 000 franków francuskich (FRF) (7 317 EUR), chyba że wyjątkowo krytyczna – w ocenie komórki ds. odszkodowań – sytuacja uzasadniała podniesienie tej granicy do 62 000 FRF (9 451 EUR).
- (11) Indywidualne plany oddłużenia opracowywane w ramach przedstawionej procedury stanowiły podstawę do sporządzenia porozumienia zatwierdzanego przez wszystkie strony i pozwalającego na określenie wkładu każdej z nich w jego realizację. Decyzję o przyznaniu pomocy podejmował prefekt departamentu. Łączna kwota pomocy dla 1 083 przedsiębiorstw wyniosła około 8 milionów FRF (1,2 miliona EUR).

B. Środki uzupełniające

- (12) Uzupełniając środki opisane powyżej, zarówno te, w odniesieniu do których wszczęto formalną procedurę dochodzeniową, jak i te, co do których Komisja już wypowiedziała się pozytywnie, i w celu – według Francji – stawienia czoła trudnościom, z jakimi borykał się sektor rybołówstwa i akwakultury w związku z połączonymi skutkami sztormu i wycieku z tankowca, oraz uwzględnienia szkód poniesionych przez przedsiębiorstwa tego sektora z powodu załamania się rynku, minister rolnictwa i rybołówstwa podjął decyzję o przyznaniu tym przedsiębiorstwom środków uzupełniających.

1. Zwolnienie wszystkich prowadzących hodowle wodne z opłat koncesyjnych za rok 2000

- (13) Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez Francję w piśmie z dnia 21 czerwca 2000 r., a zatem przed decyzją o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, zwolnienie z opłaty koncesyjnej za rok 2000 przyznano posiadaczom koncesji na akwakulturę w publicznym obszarze morskim oraz zezwoleń na pobór wody zasilającej parcele stanowiące własność prywatną.

(14) W piśmie z dnia 5 marca 2002 r. Francja przedstawiła swoje komentarze w sprawie wszczęcia procedury i wskazała, że omawiany środek należy do środków uzupełniających polegających na przyznaniu ulgi wszystkim prowadzącym hodowlę wodne z Francji metropolitalnej i departamentów zamorskich.

(15) W odpowiedzi na zapytanie Komisji Francja potwierdziła w piśmie z dnia 24 września 2002 r., że zwolnienie to rozszerzono decyzją z dnia 12 września 2000 r. na wszystkie osoby prowadzące hodowlę organizmów morskich.

(16) Kwota zwolnień wyniosła 3,81 miliona EUR.

2. Zmniejszenie obciążeń socjalnych dla prowadzących hodowlę wodne i rybaków

(17) W dwóch okólnikach, z dnia 15 kwietnia 2000 r. i z dnia 13 lipca 2000 r., minister rolnictwa i rybołówstwa podjął decyzję o przyznaniu wszystkim przedsiębiorstwom omawianego sektora 50 % zmniejszenia obciążeń socjalnych, dotyczącego okresu od dnia 15 kwietnia 2000 r. do dnia 15 lipca 2000 r. dla prowadzących hodowlę wodne oraz od dnia 15 kwietnia 2000 r. do dnia 15 października 2000 r. dla rybaków.

(18) Ulga ta dotyczyła składek opłacanych przez pracodawców i pracowników, i objęła wszystkich rybaków i prowadzących hodowlę wodne z Francji metropolitalnej i departamentów zamorskich.

(19) Zasady przyznawania ulgi różniły się w zależności od tego, czy składki wpłacane były do ENIM (Krajowy Zakład Inwalidów Marynarki, *Etablissement national des invalides de la marine*), czy do MSA (Rolnicze Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń Społecznych, *Mutualité sociale agricole*).

(20) W przypadku składek na ENIM obniżka wynosiła 50 % zarówno w odniesieniu do składek opłacanych przez pracodawców, jak i do składek opłacanych przez pracowników. Jednakże w szczególnych przypadkach statków, do których nie ma zastosowania system wynagrodzeń proporcjonalnych do udziału, wysokość ulgi dotyczącej składek opłacanych przez pracodawców podniesiono do 75 %. Według Francji, różnicę tę należy tłumaczyć faktem, że w przypadku wynagrodzeń proporcjonalnych do udziału występuje ścisła solidarność finansowa między armatorem i załogą wobec trudności napotykaných w wykonywaniu działalności rybackiej, w szczególności

jeśli chodzi o spadek obrotów, podczas gdy w przypadku dużych armatorów, u których tego rodzaju wynagrodzenia nie istnieją, faktycznie skutki trudności gospodarczych najpoważniej obciążają samych armatorów.

(21) W przypadku składek należnych MSA i objętych nimi prowadzących hodowlę wodne zasady ulgi zostały określone w okólniku ministerstwa rolnictwa i rybołówstwa z dnia 25 kwietnia 2000 r. Ulga oznaczała przejście w 50 % składek osobistych należnych od producentów i kierowników przedsiębiorstw (trzy dwunaste składek należnych za rok 1999) oraz opłacanych przez nich składek pracowniczych za płace z trzech ostatnich miesięcy 1999 r.

(22) Zwolnienia te stanowiły kwotę 119 milionów FRF (18,2 milionów EUR).

C. Uzasadnienie wszczęcia formalnej procedury dochodzeniowej

(23) Środki opisane w sekcjach A i B zostały przyjęte w następstwie zanieczyszczenia spowodowanego zatonięciem tankowca *Erika* w dniu 12 grudnia 1999 r. oraz na gwałtowny sztorm w dniach 26 i 27 grudnia 1999 r.

(24) Zostały one przeanalizowane z punktu widzenia art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu, który wskazuje, że zgodna ze wspólnym rynkiem jest „pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi.” Zanieczyszczenie, jakie wystąpiło po zatonięciu tankowca *Erika*, można istotnie uznać za zdarzenie nadzwyczajne w rozumieniu tegoż artykułu. Z kolei sztorm z dnia 26 i 27 grudnia 1999 r. można uznać – ze względu na jego skrajną i niespotykaną gwałtowność – za klęskę żywiołową.

(25) W tym kontekście rolą Komisji jest sprawdzenie, czy nie wystąpiła nadmierna rekompensata szkód poniesionych w wyniku tych zdarzeń.

1. Środki na rzecz prowadzących hodowlę wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde

(26) Środki, w odniesieniu do których wszczęto formalną procedurę dochodzeniową, to zwolnienie z obciążeń socjalnych za pierwszy kwartał 2000 r. (lub za kwartał uśredniony), zmniejszenie obciążeń finansowych i zwolnienie z opłat koncesyjnych.

- (27) Środek polegający na zwolnieniu z obciążeń socjalnych był stosowany po zbadaniu przez komórkę ds. odszkodowań sytuacji przedsiębiorstw będących potencjalnymi beneficjentami. Okres zwolnienia wynosił od jednego do trzech miesięcy w zależności od poniesionych szkód. Środek ten stanowił uzupełnienie pozostałych przyjętych środków (ogłoszenie stanu klęski rolniczej, pomoc w odtworzeniu sprzętu i zapasów oraz zaliczki na poczet odszkodowań z funduszu OIPC). Na podstawie dostarczonych informacji Komisja uznała, że nie jest w stanie sprawdzić, czy w przypadku tego zwolnienia z obciążeń socjalnych w ogólnym rozrachunku nie nastąpiła rekompensata przekraczająca poniesione szkody.
- (28) Środek polegający na zmniejszeniu obciążeń finansowych również stanowił uzupełnienie pozostałych przyjętych środków. I również w tym przypadku Komisja nie była w stanie upewnić się, czy w przypadku tego zmniejszenia obciążeń finansowych w ogólnym rozrachunku nie nastąpiła rekompensata przekraczająca poniesione szkody.
- (29) Środek polegający na zwolnieniu z opłat koncesyjnych również stanowił uzupełnienie pozostałych środków. Ponadto, zgodnie z informacjami, jakimi dysponowała Komisja, wydaje się, że ze środka tego skorzystali wszyscy prowadzący hodowle z sześciu objętych nim departamentów. Francja nie wskazała powodów, dla których środek ten został rozszerzony na wszystkich przedstawicieli branży z omawianych departamentów. Komisja nie mogła więc również w tym przypadku sprawdzić, czy w przypadku tego zwolnienia z opłat koncesyjnych w ogólnym rozrachunku nie nastąpiła rekompensata przekraczająca poniesione szkody.
- (30) Zważywszy że Komisja nie mogła sprawdzić, czy nie nastąpiła rekompensata przekraczająca poniesione szkody, poszczególnych środków nie można było uznać ze zgodne ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- (31) W odniesieniu do pomocy niezgłoszonej odpowiednie środki zostały przeanalizowane w świetle wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury⁽¹⁾, przyjętych w 1997 r. i obowiązujących w momencie zaistnienia analizowanych faktów (zwanych dalej „wytycznymi z 1997 r.”). Zważywszy że omawiana pomoc posiada charakter pomocy operacyjnej, Komisja zastosowała pkt 1.2 czwarty akapit trzeciej tiret wytycznych z 1997 r., zawierający ogólną zasadę niezgodności pomocy w prowadzeniu działalności ze wspólnym rynkiem. Komisja uznała na podstawie informacji, jakimi dysponowała, że nadal istnieją wątpliwości co do zgodności omawianych środków ze wspólnym rynkiem.
2. Środki uzupełniające polegające na zmniejszeniu obciążeń socjalnych dla wszystkich prowadzących hodowle wodne i rybaków
- (32) Zdaniem Francji uzupełniające środki polegające na zmniejszeniu obciążeń dla wszystkich rybaków i prowadzących hodowle wodne z Francji metropolitalnej i departamentów zamorskich przyjęto w celu wyrównania szkód gospodarczych poniesionych przez przedsiębiorstwa tego sektora w wyniku załamania rynku spowodowanego niekorzystnym wizerunkiem produktów morskich po zanieczyszczeniu spowodowanym przez zatonięcie tankowca *Erika*.
- Prowadzący hodowle wodne
- (33) Zmniejszenie obciążeń socjalnych objęło okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2000 r.
- (34) Zdaniem Francji załamanie rynku pociągnęło za sobą spadek sprzedaży detalicznej mięczaków w pierwszym półroczu 2000 r., o 9 % jeśli chodzi o ilość i o 5 % jeśli chodzi o wartość. Ponadto sztorm przyniósł negatywne konsekwencje dla sytuacji gospodarczej całej branży hodowli mięczaków, gdyż region Charente-Maritime odgrywa centralną rolę w sprzedaży ostryg we Francji.
- (35) Francja nie dostarczyła jednakże żadnej informacji o związku między wysokością szkód gospodarczych, jakie jej zdaniem wyciek z tankowca przyniósł wszystkim producentom mięczaków morskich, a wysokością kwoty zwolnień z obciążeń socjalnych w omawianym okresie. Komisja nie była zatem w stanie sprawdzić, czy środek ten odpowiadał wartości poniesionej szkody i czy nie wystąpiła nadmierna rekompensata.
- (36) Zważywszy że środek ten posiadał charakter pomocy operacyjnej, Komisja uznała w oparciu o pkt 1.2 czwarty akapit trzeciej tiret wytycznych z 1997 r., że w świetle informacji, jakimi dysponuje, nadal istnieją wątpliwości co do zgodności tego środka ze wspólnym rynkiem.
- Rybakcy
- (37) Zmniejszenie obciążeń socjalnych objęło okres od 15 kwietnia do 15 października 2000 r.
- (38) Zdaniem Francji stwierdzono powszechne załamanie rynku produktów morskich i trwały spadek popytu z powodu zaniepokojenia konsumentów sanitarnym wpływem wycieku z tankowca.

(1) Dz.U. C 100 z 27.3.1997, str. 12.

- (39) Francja dostarczyła różnego rodzaju informacji o charakterze statystycznym, dotyczących sprzedaży detalicznej produktów rybołówstwa i uzasadniających wprowadzenie omawianego środka. Komisja przyjęła te informacje do wiadomości. Jednakże w piśmie do Francji informującym ją o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, Komisja zwróciła w szczególności uwagę na fakt, że według innych informacji w pierwszym kwartale 2000 r. wartość sprzedaży na licytacjach wzrosła o 3% w porównaniu z rokiem poprzednim, a ilość towarów wycofanych z rynku utrzymała się na poziomie poniżej 1,5% ilości towarów wyładowanych dla wszystkich najważniejszych gatunków, co odpowiada wartościom odnotowanym w analogicznym okresie 1999 r. Ponadto środek ten objął wszystkie francuskie przedsiębiorstwa rybackie, również te, które posiadają siedzibę w departamentach zamorskich.
- (40) Prócz tego do Komisji dotarły informacje upowszechniane przez Agencję France-Presse lub figurujące w prasie, zgodnie z którymi wspomniane zmniejszenia obciążeń socjalnych miały w istocie na celu zrekompensowanie wzrostu cen paliwa obserwowanego już od kilku miesięcy.
- (41) Biorąc pod uwagę wszystkie te informacje, Komisja uznała, że Francja nie dostarczyła dowodów pozwalających na stwierdzenie, że przywołana sytuacja stanowiła naprawę szkody gospodarczej poniesionej przez przedsiębiorstwa w wyniku załamania się rynku produktów morskich. Zważywszy że omawiany środek posiada charakter pomocy operacyjnej, Komisja uznała w oparciu o pkt 1.2 czwarty akapit trzeciego tiret wytycznych z 1997 r., że w świetle informacji, jakimi dysponowała, istnieją poważne wątpliwości co do zgodności omawianego środka ze wspólnym rynkiem.

III. KOMENTARZ FRANCJI

A. Środki na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde

- (42) Francja wskazuje, że celem zmniejszenia obciążeń finansowych przyznanych w ramach planów oddłużenia była pomoc najbardziej podatnym przedsiębiorstwom w przewyciężeniu wyjątkowej sytuacji związanej z zaistniałymi klęskami, a nie zrekompensowanie strat. Do skorzystania z omawianego środka uprawnione były tylko najbardziej podatne przedsiębiorstwa.
- (43) Jeśli chodzi o możliwość nadmiernej rekompensaty za doznaną szkodę, Francja wskazuje, że rolę procedury ustanowionej w odniesieniu do zmniejszenia obciążeń socjalnych i finansowych było właśnie jej uniknięcie.
- Departamentalne komórki ds. odszkodowań utworzone w departamentach dotkniętych omawianymi zdarzeniami oceniały ogólną sytuację gospodarczą każdego przedsiębiorstwa i zatwierdzały przyznawane kwoty w zależności od doznanej szkody.
- #### B. Środki uzupełniające dla wszystkich prowadzących hodowle wodne i rybaków
- ##### 1. Dla prowadzących hodowle wodne
- (44) Francja stwierdziła, że ulgi ograniczone wyłącznie do prowadzących hodowle wodne dotkniętych sztormem i wyciekami z tankowca okazały się niewystarczające. Ogólna sytuacja branży okazała się na tyle niepokojąca, by uzasadnić interwencję całościową. Mediatyzacja wycieku z tankowca, oddziałując na opinię publiczną, doprowadziła do pogorszenia w oczach konsumentów wizerunku produktów morskich, w szczególności mięczaków hodowlanych, bez względu na ich pochodzenie. Według badań przeprowadzonych dla Krajowego Międzyzawodowego Urzędu Produktów Rybołówstwa i Akwakultury [Office national interprofessionnel des produits de la mer et de l'aquaculture (Ofimer)], spadek obrotów w sektorze hodowli mięczaków ocenia się na 51 milionów FRF (7,77 milionów EUR) w ciągu czterech miesięcy, od dnia 17 grudnia 1999 r. do dnia 16 kwietnia 2000 r.
- (45) Aby stawić czoła tej sytuacji przyjęto środki ogólne: ogólne zmniejszenie składek socjalnych i zwolnienie z opłat koncesyjnych. Zmniejszenie składek socjalnych stanowiło pomoc w wysokości 3,35 milionów EUR. Zwolnienie z opłat koncesyjnych stanowiło kwotę 3,81 milionów EUR. Łączna kwota jest zatem niższa od spadku obrotów ocenianego na 7,77 milionów EUR w badaniach przeprowadzonych dla Ofimer.
- ##### 2. Dla rybaków
- (46) Francja zaprzecza argumentom przyjętym przez Komisję w celu wszczęcia formalnej procedury dochodzeniowej. Wskazuje, że szok spowodowany wyciekami z tankowca i mediatyzacja jego stwierdzonych lub spodziewanych konsekwencji pociągnęły za sobą znaczne pogorszenie wizerunku produktów morskich, które nie oszczędziło żadnego sektora ani żadnej strefy.
- (47) Francja wskazuje, że przyjęty okres zastosowania ulg (od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października 2000 r.) odpowiada de facto działalności statków w pierwszych sześciu miesiącach roku, ponieważ wpłacane obciążenia socjalne dotyczą w rzeczywistości działalności przedsiębiorstw w ciągu poprzednich trzech miesięcy. Przesunięcie to pozwoliło na zapewnienie ścisłego uwzględnienia działalności rybaków w momencie, kiedy odczuwali największe trudności, czyli w ciągu sześciu miesięcy po obu katastrofach z grudnia 1999 r. Z tych powodów Francja uważa, że Komisja nie powinna w swojej analizie odwoływać się do noty koniunkturalnej Ofimer Flash Eco z dnia 16 lutego 2001 r.

- (48) Francja uważa, że Komisja nie powinna również odwoływać się do noty koniunkturalnej Ofimer za styczeń-kwiecień 2000 r., ponieważ opierała się ona na szacunkach, przez co dane dotyczące marca i kwietnia są w znacznej mierze orientacyjne. Rozbieżności, jakie stwierdziła Komisja, wynikały nie z różnicy w ocenach, lecz z normalnego odchylenia statystycznego między danymi nieprzetworzonymi i chwilowymi a ich ostatecznym zatwierdzeniem. Należy zatem pozostać przy danych przekazanych w nocie z dnia 6 kwietnia 2001 r., skierowanej przez Francję do Komisji w ramach badania niniejszej sprawy; są to ostateczne dane dotyczące omawianego okresu.
- (49) Francja wskazuje skądinąd, w oparciu o comiesięczne syntezy Ofimer, że ilość towarów wyładowywanych w ciągu pierwszych sześciu miesięcy nie zmieniła się w porównaniu z analogicznym okresem 1999 r., chociaż w krótkich okresach obserwowano spadki, niejednokrotnie wysokie, związane jak się wydaje z okresami najwyższej mobilizacji mediów. W okresie tym wzrosła natomiast o 28% w porównaniu z 1999 r. ilość towarów wycofywanych, w szczególności w pierwszych miesiącach roku (styczeń: +92%, luty: +66%, marzec: +35%). W przypadku niektórych gatunków ilość towarów wycofywanych była skrajnie wysoka (homarzec: +175%, żabnica: +161%, jeżokrab: × 5), co świadczy o psychologicznym wpływie wycieku z tankowca na zachowania konsumentów.
- (50) W pierwszym półroczu 2000 r., zważywszy że ilość towarów wyładowywanych była stosunkowo stabilna, ale nastąpił bardzo wyraźny wzrost ilości towarów wycofywanych, spadła ilość sprzedaży. Spożycie świeżych produktów morskich spadło o 7% (6% w przypadku ryb, 9% w przypadku mięczaków i 6,5% w przypadku skorupiaków, szczególnie krewetek).
- (51) Ceny natomiast spadły o 6% w porównaniu ze styczniem 1999 r., a spadek ten utrzymał się w odniesieniu do gatunków decydujących o równowadze przedsiębiorstw. Na 49 kluczowych gatunków objętych monitorowaniem Ofimer, spadek stwierdzono w odniesieniu do 34 w styczniu 2000 r., 26 w lutym 2000 r., 21 w marcu 2000 r. Odnotowano również stały w całym okresie spadek dla najważniejszych odławianych gatunków.
- (52) Francja dodaje, że konsumenci nie mieli możliwości łatwego dyskryminowania produktów morskich w zależności od ich pochodzenia i że odwrót od zakupów produktów morskich wystąpił niezależnie od strefy ich produkcji. Stąd też nieufność spowodowana konsekwencjami wycieku wyrażała się jednakowo zarówno w odniesieniu do produktów metropolitalnych,

jak i w odniesieniu do produktów z departamentów zamorskich. Zdaniem Francji dane celne odzwierciedlają zjawisko dekonunktury, jakie nastąpiło w tych departamentach po wycieku z tankowca, i nie było żadnego powodu, by wykluczyć rybaków z tych departamentów z wprowadzonego przez rząd systemu wsparcia.

- (53) Francja zauważa wreszcie, że Komisja przywiązała niewiele uwagi do artykułów prasowych przekazanych w charakterze ilustracji, natomiast duże znaczenie przypisała komentarzom czynionym przez niektórych dziennikarzy w kularach imprez branżowych. Francja załącza do niniejszych komentarzy różnego rodzaju artykuły i dokumenty uzupełniające, które ilustrują mediatyzację, jaka towarzyszyła omawianemu zdarzeniu, i świadczą o klimacie podejrzliwości, którego konsekwencją jest odwrót konsumentów od produktów morskich. Francja odrzuca ponadto założenie sformułowane przez Komisję w piśmie informującym o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, zgodnie z którym zmniejszenie obciążeń socjalnych miało w istocie na celu zrekompensovanie wzrostu kosztów paliwa obserwowanego już od kilku miesięcy.

IV. OCENA

A. Pomoc państwa

- (54) Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu, „pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.
- (55) Poszczególne środki stanowiące przedmiot niniejszej decyzji (zmniejszenie obciążeń socjalnych i finansowych, zwolnienie z opłat koncesyjnych) to środki przynoszące korzyść przedsiębiorstwom prowadzącym szczególną działalność, a mianowicie przedsiębiorstwom zajmującym się akwakulturą lub rybołówstwem. To one bowiem są zwolnione z określonych obciążeń, jakie w normalnych warunkach powinny ponosić.
- (56) Środki te prowadzą do utraty części zasobów państwowych, bezpośrednio (zmniejszenie obciążeń socjalnych i finansowych, zwolnienie z opłat koncesyjnych) bądź pośrednio, ponieważ Państwo musi zrekompensovować straty poniesione przez instytucję pobierającą składki socjalne. Występuje zatem pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.

- (57) Ponadto, zważywszy że produkty przedsiębiorstw korzystających [z pomocy] sprzedawane są na rynku wspólnotowym, środki przyjęte przez Francję wzmacniają pozycję tych przedsiębiorstw zarówno na rynku francuskim w porównaniu z przedsiębiorstwami z pozostałych Państw Członkowskich, chcącymi wprowadzić na ten rynek własne produkty (produkty akwakultury i rybołówstwa lub inne konkurencyjne produkty spożywcze), jak i na rynkach pozostałych Państw Członkowskich w porównaniu z przedsiębiorstwami działającymi na tych rynkach (w odniesieniu do tych samych produktów). W związku z tym omawiane środki zakłócają lub grożą zakłóceniem konkurencji i mogą wpływać na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.
- (58) Środki tego rodzaju są zakazane co do zasady na mocy tegoż art. 87 ust. 1 Traktatu. Mogą one być uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem tylko wtedy, gdy odpowiadają jednemu z odstępstw przewidzianych w Traktacie. Z kolei pomoc przynoszącą korzyść przedsiębiorstwom zajmującym się akwakulturą i rybołówstwem należy przeanalizować w świetle wytycznych z 1997 r., jak miało to miejsce w ramach oceny wstępnej.
- (61) Jeśli chodzi o zwolnienie z obciążeń socjalnych i zmniejszenie obciążeń finansowych, to zgodnie z dostarczonymi informacjami uzupełniającymi, procedura wprowadzona przez Francję, obejmująca utworzenie w każdym z omawianych departamentów departamentalnej komórki ds. odszkodowań, w której skład weszli przedstawiciele poszczególnych zainteresowanych służb państwowych, instytucji bankowych i branżowych, ma na celu właśnie uniknięcie ryzyka nadmiernej rekompensaty. Francja przypomina, że wnioski były analizowane indywidualnie przez departamentalne komórki ds. odszkodowań oraz że analiza ta pozwoliła na zróżnicowanie przyznawanej pomocy w zależności od sytuacji przedsiębiorstw i na uniknięcie nadmiernej rekompensaty.
- (62) W oparciu o te informacje Komisja stwierdza, że Francja wprowadziła odpowiednią procedurę pozwalającą na uniknięcie rekompensaty przekraczającej doznane szkody. W związku z tym Komisja uznaje, że jedynym celem omawianej pomocy jest istotnie wyrównanie strat poniesionych w wyniku dwu nadzwyczajnych zdarzeń, jakimi były sztorm z grudnia 1999 r. i zatonięcie tankowca *Erika*.

B. Środki na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde

- (59) Komisja wszczęła formalną procedurę dochodzeniową w sprawie niektórych środków przyjętych na rzecz prowadzących hodowle wodne po zdarzeniach z grudnia 1999 r., ponieważ nie miała możliwości upewnienia się, czy w ogólnym rozrachunku nie nastąpiła rekompensata przewyższająca poniesione szkody, poprzez kumulację poszczególnych rodzajów pomocy, w tym również pomocy, w odniesieniu do której Komisja wydała już pozytywną ocenę.
- (60) Komisja przypomina, że formalna procedura dochodzeniowa dotyczyła następujących środków pomocy:
- zwolnienie z obciążeń socjalnych w pierwszym kwartale 2000 r. (obejmujące jeden, dwa lub trzy miesiące w zależności od wysokości doznanej szkody),
 - zmniejszenie obciążeń finansowych dla prowadzących hodowle wodne bezpośrednio dotkniętych sztormem lub wyciekami z tankowca,
 - zwolnienie z opłat koncesyjnych za rok 2000 dla posiadaczy koncesji zlokalizowanych w sześciu departamentach dotkniętych omawianymi zdarzeniami (departamenty wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde).
- (63) Zwolnienie z obciążeń socjalnych i zmniejszenie obciążeń finansowych należy zatem uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- (64) Zwolnienie z opłat koncesyjnych zostanie przeanalizowane poniżej, w sekcji C.1, zważywszy że środek ten objął wszystkich prowadzących hodowle wodne we Francji, wbrew informacjom, jakie Komisja posiadała przed wszczęciem formalnej procedury dochodzeniowej. Francja poinformowała bowiem Komisję w piśmie z dnia 21 czerwca 2000 r., że z wniesienia opłaty koncesyjnej za rok 2000 zwolnieni byli posiadacze koncesji na hodowle morskie i zezwoleń na pobór wody w omawianych departamentach. Jako że Francja nie wspominała już o tym zwolnieniu w kolejnych pismach kierowanych do Komisji, w których opisywała szczegółowo zakres wprowadzonych środków, Komisja zwróciła się do Francji w piśmie z dnia 21 czerwca 2001 r. o wskazanie, czy zwolnienie to zostało rzeczywiście zastosowane, a jeśli tak, to o podanie informacji na ten temat. W odpowiedzi z dnia 13 sierpnia 2001 r. Francja wskazała, że „prowadzący hodowle wodne z departamentów Finistère, Morbihan, Loire-Atlantique, Vendée, Charente-Maritime i Gironde zostali istotnie zwolnieni z opłaty koncesyjnej należnej w 2000 r.”, nie wspominając, że zakres zastosowania tego zwolnienia obejmował nie tylko wspomniane sześć departamentów. Dopiero w odpowiedzi na wszczęcie formalnej procedury dochodzeniowej Francja wskazała, że był to środek ogólny, a zatem obejmujący wszystkich prowadzących hodowle wodne we Francji, podobnie jak środek polegający na zmniejszeniu obciążeń socjalnych.

C. Powszechne środki uzupełniające na rzecz wszystkich prowadzących hodowle wodne i wszystkich rybaków

1. Prowadzący hodowle wodne

- (65) Zwolnienie z opłat koncesyjnych za rok 2000 i zmniejszenie obciążeń socjalnych za okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2000 r. objęło wszystkich prowadzących hodowle wodne z Francji metropolitalnej i departamentów zamorskich.
- (66) Zdaniem Francji środki te wprowadzono w celu zrekompensovania utraty obrotów, jaka dotknęła wszystkich przedstawicieli tego sektora na całym terytorium w następstwie pogorszenia wizerunku mięczaków hodowlanych w oczach konsumentów po zatonięciu tankowca *Erika*. Według badań przeprowadzonych dla Ofimer spadek obrotów w następstwie tego zdarzenia wyniósł 7,7 milionów EUR w porównaniu z rokiem poprzednim.
- (67) Zwolnienie z opłat koncesyjnych, w kwocie 3,81 milionów EUR, i zmniejszenie obciążeń socjalnych, w kwocie 3,35 milionów EUR, pozwoliłyby zatem zrekompensovować częściowo utracone przychody. Łączna pomoc w całej Francji stanowi zatem 7,16 milionów EUR, co jest kwotą niższą od szacowanej szkody (7,7 milionów EUR).
- (68) W oparciu o dostarczone informacje Komisja nie zaprzecza, że wystąpiło chwilowe załamanie rynku mięczaków hodowlanych. Jednakże, jak już zaznaczyła w decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, załamania tego nie należy postrzegać jako zjawiska bezwzględnego, nie nastąpiło bowiem nagłe i radykalne odejście klienteli.
- (69) Komisja zauważa, że roczna wartość przychodów z akwakultury (hodowli mięczaków i ryb) wyniosła w 1999 r. dla całej Francji 502 miliony EUR (raport Ofimer za rok 2000). Tabela, w której figuruje ta wartość, nie wskazuje, jaka część tej kwoty odpowiada hodowli ryb. Jeśli odnieść się do innego źródła (rubryka „akwakultura” na stronie internetowej ministerstwa rolnictwa⁽¹⁾), to wartość ta (hodowla ryb morskich i słodkowodnych) wynosi 221 milionów EUR. Wartość produkcji hodowli mięczaków można zatem szacować na 281 milionów EUR.
- (70) Utratę obrotów w wyniku pogorszenia wizerunku mięczaków można zatem oszacować procentowo na 7,7/281, czyli 2,7% wartości produkcji z roku poprzedniego. Odszkodowania przyznane w ramach rekompensaty, w kwocie 7,16 milionów EUR, stanowią zatem 7,16/281, czyli 2,5% obrotów.
- (71) Komisja uważa, że drobne szkody powinny mieścić się w kategorii kosztów, jakie przedsiębiorstwa muszą ponosić w ramach normalnego wykonywania swojej działalności. Każda działalność gospodarcza oznacza bowiem ponoszenie mniejszego lub większego ryzyka różnego rodzaju (wahania cen środków produkcji, wahania cen sprzedaży produktów, ewentualny wzrost niektórych kosztów itd.), wynikającego z najrozmaitszych nieprzewidzianych zdarzeń. Komisja uznaje, że ryzyko to, jeśli pociąga za sobą drobne szkody, nie może dawać prawa do rekompensaty, ponieważ musiałyby to prowadzić *a contrario* do uznania, że podmioty gospodarcze mogą domagać się takiej rekompensaty za każdym razem, gdy ponoszą konsekwencje dowolnego nieprzewidzianego zdarzenia. Dla przykładu, zgodnie z tą ogólną wytyczną, Komisja uznaje, że w sektorze rolnym wymagany próg strat wynosi 30% (20% na obszarach mniej uprzywilejowanych), aby pomoc mogła być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- (72) W związku z tym środki polegające na zmniejszeniu obciążeń socjalnych i zwolnieniu z opłat koncesyjnych, mające na celu przyznanie rekompensaty za utracone obroty w wysokości zaledwie 2,7%, nie mogą co do zasady być uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu. Ponadto omawiane środki pomocy nie odpowiadają żadnemu odstępstwu przewidzianemu w wytycznych z 1997 r. Należy zatem zasadniczo uznać je za niezgodne ze wspólnym rynkiem.
- (73) Jednakże jeśli chodzi o środki, które objęły prowadzących hodowle wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde, Komisja odnotowuje, że mają one na celu zrekompensovanie szkody związanej bezpośrednio z jednym z dwóch zdarzeń z grudnia 1999 r., a mianowicie zatonięciem tankowca *Erika*. Te środki pomocy można zatem oceniać łącznie z pozostałą pomocą przyznaną w następstwie tych zdarzeń. Jest to pomoc, w odniesieniu do której Komisja wyraziła już pozytywną opinię w sprawie zgodności ze wspólnym rynkiem w piśmie z dnia 11 grudnia 2001 r. (ogłoszenie stanu klęski rolniczej, pomoc w odtworzeniu sprzętu i zapasów, zaliczka na poczet odszkodowań z funduszu OIPC) bądź też wyraża pozytywną opinię w niniejszej decyzji (zmniejszenie obciążeń socjalnych za pierwszy kwartał 2000 r. i zmniejszenie obciążeń finansowych – patrz: sekcja B).

⁽¹⁾ www.agriculture.gouv.fr/pech/aqua/

- (74) Zważywszy że pomoc ta została już uznana lub zostaje niniejszym uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b), kwotę uzupełniającego odszkodowania w wysokości 2,5% obrotów należy włączyć do łącznej pomocy otrzymanej przez prowadzących hodowlę wodne (wartość 2,5%, czyli 7,16 milionów EUR/281 milionów EUR, została wyliczona w skali kraju; tę samą wartość można przyjąć jako średnią dla poszczególnych gospodarstw). Ponadto zważywszy że ta wartość względna jest niewielka oraz z uwagi na fakt, że pozostała pomoc nie rekompensowała w pełni doznanych szkód, uniknięto ryzyka nadmiernej rekompensaty.
- (75) Ocena strat i przyznawanie pomocy mającej na celu ich zrekompensowanie powinny odbywać się indywidualnie dla każdego gospodarstwa, aby możliwe było sprawdzenie, czy łączne straty poniesione przez poszczególne przedsiębiorstwa, po dodaniu utraty obrotów związanej z pogorszeniem wizerunku mięczaków i szacowanej na 2,7%, stanowiły znaczną kwotę. Metoda przyjęta przez Francję nie odpowiada temu schematowi, ponieważ obejmuje wszystkich producentów danego obszaru (departamenty wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde). Jednakże Komisja może uznać w tym przypadku, że można zaakceptować przyjętą metodę i że została ona zastosowana w sposób racjonalny w celu ułatwienia czynności administracyjnych ze względu na wielkość obszaru, na którym odczuwalne są skutki omawianych zdarzeń oraz ze względu na dużą liczbę dotkniętych nimi przedsiębiorstw.
- (76) Z tego wynika, że omawianych środków polegających na zwolnieniu z opłaty koncesyjnej i zmniejszeniu obciążeń socjalnych nie można uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu, jeżeli przyznano je przedsiębiorstwom zajmującym się akwakulturą, zlokalizowanym poza departamentami dotkniętymi przez omawiane zdarzenia. Natomiast te same środki można uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem, jeżeli przyznano je przedsiębiorstwom z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde.
- ## 2. Rybacy
- (77) Powszechne zmniejszenie obciążeń socjalnych wprowadzone na rzecz rybaków z całej Francji ma na celu, zdaniem Francji, zrekompensowanie marazmu na rynku produktów rybołówstwa. Zmniejszenie to obejmuje okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października 2000 r.
- Dane wykorzystane przez Komisję
- (78) Komisji nie przekonały dane przedstawione przez Francję, zwłaszcza przy uwzględnieniu innych informacji pochodzących z Ofimer (informacje dostępne na stronie internetowej tej instytucji publicznej⁽¹⁾), dlatego też podjęła ona decyzję o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej.
- (79) W nocy z dnia 5 marca 2002 r., w odpowiedzi na wszczęcie formalnej procedury dochodzeniowej, Francja wskazuje, że informacje przekazane w nocy z dnia 5 kwietnia 2001 r. to ostateczne dane dotyczące omawianego okresu; zdaniem Francji Komisja nie powinna opierać się na informacjach znalezionych na stronie internetowej Ofimer.
- (80) Komisja odrzuca ten argument. Ofimer jest bowiem instytucją publiczną działającą pod nadzorem ministerstwa rolnictwa i rybołówstwa, a jedną z jej funkcji – jak wskazuje informacja wprowadzająca figurująca na jej stronie internetowej – jest codzienne monitorowanie zmian zachodzących na rynku produktów morskich i pochodzących z akwakultury. W tym celu posiada ona obserwatorium gospodarcze. Sieć zbierania danych o sprzedaży ze wszystkich francuskich licytacji pozwala na przedstawienie ich w formie syntetycznej podmiotom działającym w omawianej branży. Komisja interesowała się właśnie danymi syntetycznymi tego rodzaju, ponieważ pozwoliły jej one odtworzyć ogólny kontekst dla danych cząstkowych dostarczonych przez Francję do analizy omawianego systemu pomocy.
- (81) Komisja nie może się zgodzić, że dane Ofimer wykazują znaczne różnice względem ostatecznych danych statystycznych opracowanych niedługo później. Metodologia stosowana przez obserwatorium gospodarcze Ofimer do zbierania informacji została opisana w sprawozdaniach rocznych tej instytucji⁽²⁾. Dzięki sieci krajowej Ofimer wysyła do podmiotów lokalnych (licytacje, organizacje producentów, hurtownie rybackie) codzienne i cotygodniowe noty podające dane o ilościach i cenach z głównych licytacji i za gatunki najbardziej reprezentatywne dla podaży we Francji. Ponadto na początku każdego miesiąca nota „zaawansowana” przedstawia dane o sprzedaży narastającej od początku roku dla najbardziej reprezentatywnych licytacji i najważniejszych gatunków, a na początku każdego kwartału opracowywana jest i udostępniana na stronie internetowej tej instytucji nota syntetyczna o sprzedaży. Sposób zbierania informacji wykazuje, że dane Ofimer są wiarygodne. Żaden konkretny czynnik nie wykazuje, by dane te mogły być mylące. Ponadto Komisja nie znalazła w pozostałych dokumentach, z jakimi mogła się zapoznać na wspomnianej stronie internetowej, danych korygujących bądź sprzecznych z tymi, które wykorzystwała; gdyby tak było, dane takie zostałyby oczywiście uwzględnione. Ponadto fakt, że są one podawane do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej instytucji publicznej, jaką jest Ofimer, nadaje im charakter oficjalny. Nie ma żadnego powodu, aby kwestionować ich wiarygodność.

⁽¹⁾ www.ofimer.fr

⁽²⁾ Sprawozdanie roczne 2000, str. 39; sprawozdanie roczne 2001, str. 42.

(82) Nieliczne informacje przekazane oficjalnie przez Francję, czy to przed wszczęciem procedury, czy też w nocie z dnia 5 marca 2002 r. w odpowiedzi na wszczęcie tejże procedury, były zbyt cząstkowe i niekompletne, by pozwolić Komisji na prawidłową ocenę sytuacji na rynku produktów rybołówstwa w omawianym okresie. Komisja musiała odszukać inne informacje, by móc dokonać takiej oceny. Komisja wyraża żal, że Francja nie przekazała jej bezpośrednio tych danych lub innych oficjalnych danych tego rodzaju.

(83) W związku z tym należy przeanalizować poszczególne znane dane, aby ustalić, jaka dokładnie była sytuacja na rynku produktów rybołówstwa w pierwszym półroczu 2000 r.

Połowcy

(84) Przekazana przez Francję nota z dnia 6 kwietnia 2001 r. nie zawierała informacji liczbowych dotyczących połowów. Stwierdzono w niej jedynie, że „ilości towarów faktycznie sprzedanych i ich wartość są w rzeczywistości niższe niż dane przyjęte przez Komisję i niższe niż w 1999 r.” W tym czasie Komisja zapoznała się już z danymi figurującymi w notach koniunkturalnych za styczeń–kwiecień 2000 r. przeanalizowanych przez radę zarządzającą Ofimer na posiedzeniu w dniu 24 maja 2000 r. i uwzględniła je zwracając się w dniu 15 stycznia 2001 r. do Francji o informacje uzupełniające (Komisja przytoczyła fragment, zgodnie z którym „ilości towarów wyładowywanych w ciągu 4 pierwszych miesięcy 2000 r. nie zmieniły się w porównaniu z analogicznym okresem 1999 r., a wartość sprzedaży na licytacjach wzrosła o 3 % w porównaniu z rokiem ubiegłym”).

(85) W przekazanej przez Francję nodzie z dnia 5 marca 2002 r. stwierdzono natomiast, że „na wszystkich najważniejszych licytacjach we Francji [...] ilości towarów wyładowywanych w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2000 r. nie zmieniły się w porównaniu z analogicznym okresem 1999 r., chociaż w krótkich okresach obserwowano spadki, niejednokrotnie wysokie, związane, jak się wydaje, z okresami najwyższej mobilizacji mediów”. Odpowiada to treści wcześniej wspomnianych not koniunkturalnych, a także treści *Flash Eco* Ofimer z datą 16 lutego 2001 r., do którego to dokumentu Komisja odniosła się w decyzji o wszczęciu procedury (dokument ten dostarczał danych porównawczych nt. produkcji z lat 2000 i 1999, i podawał, że „wyniki roku 2000 wskazują na niezmienny poziom sprzedaży w porównaniu z 1999 r.”).

(86) Komisja stwierdza zatem, że połowy w roku 2000 utrzymały się na niezmiennym poziomie, zwłaszcza w pierwszym półroczu. Żadna informacja nie pozwala na stwierdzenie, że nastąpił spadek połowów w czasie, gdy mediatyzacja była najsilniejsza. Jest zresztą bardziej prawdopodobne, że spadek połowów wynikł z innych przyczyn, głównie ze złej pogody. Nierzadko zdarza się, że duża część statków rybackich nie może wyjść w morze przez dość długi okres (1 do 2 tygodni, a nawet dłużej) ze względu na utrzymującą się złą pogodę. Wspominana mediatyzacja nie ma bezpośredniego znaczenia dla wysokości połowów; media nie umożliwiają rybakom wyjścia w morze. Jej wpływ jest odczuwalny natomiast na następnym etapie łańcucha branżowego, odbijając się na cenach i ilości towarów wycofanych z rynku.

Ilość towarów wycofanych

(87) Według przekazanej przez Francję noty z dnia 6 kwietnia 2001 r. „odsetek wycofanych towarów był znacznie wyższy w pierwszych miesiącach 2000 r. niż w analogicznym okresie 1999 r.; wzrost ten wyniósł 25 % w okresie od stycznia do kwietnia 1999 r. i w okresie od stycznia do marca 2000 r., 35 % w okresie od stycznia do marca 1999 r. i w okresie od stycznia do marca 2000 r., 92 % w styczniu 1999 r. i w styczniu 2000 r., i 57 % w lutym 1999 r. i w lutym 2000 r.”. Nota z dnia 5 marca 2002 r. przypomina te liczby i wskazuje również, że dla okresu od stycznia do maja wzrost ilości towarów wycofanych wyniósł 32 %, a dla okresu od stycznia do czerwca 28 %. Nota ta uściśla ponadto, że „odnotowano wręcz skrajnie krytyczne wahania poziomu towarów wycofanych w przypadku niektórych gatunków, jak homarzec (+175 %), żabnica (+161 %) i jeżokrab (× 5), których wrażliwość na długotrwałe skutki zanieczyszczenia węglowodorami⁽¹⁾ była najintensywniej nagłaśniana przez media”.

(¹) W tej kwestii władze francuskie przekazały 14 kopii wyników analiz, których przedmiotem było określenie stężenia węglowodorów w analizowanych produktach (ryby różnych gatunków). Komisja wyraża zdziwienie, że wyniki analiz odnoszą się w trzech przypadkach do ryb złowionych dnia 22 lutego 2000 r. i odebranych przez laboratorium analityczne dnia 23 lutego 2000 r., w dwóch innych do ryb złowionych dnia 7 marca 2000 r. i odebranych przez laboratorium dnia 10 marca, a w dziewięciu pozostałych do ryb złowionych i zbadanych we wrześniu i październiku 2000 r. Analizy te, wykazujące obecność węglowodorów w tkankach, nie pozwalają w żadnej mierze na wyciągnięcie wniosku, że węglowodory te pochodziły z tankowca *Erika*, zważywszy na czas, jaki upłynął od jego zatonięcia. By móc wykazać związek przyczynowo-skutkowy między ropą pochodzącą z tankowca *Erika* a skażeniem węglowodorami, należałoby przeprowadzić serię badań wystarczająco szybko po zatonięciu. Brak takich badań wskazywałby raczej, że bezpośrednio po zdarzeniu nie nastąpiło faktyczne skażenie organoleptyczne ryb. Obecność węglowodorów trzy czy też dziewięć miesięcy później mogła być w niektórych przypadkach (na przykład w lutym lub marcu) związana z zatonięciem tankowca *Erika*, ale mogła też być związana z odpadami pochodzącymi z czyszczenia zbiorników, które statki często wykonują na pełnym morzu, lekceważąc przepisy obowiązujące w tym zakresie. Ta druga hipoteza jest jeszcze bardziej prawdopodobna w przypadku badań przeprowadzonych we wrześniu i październiku.

- (88) Dane te są cząstkowe i nie pozwalają na uzyskanie konkretnego obrazu ilości towarów wycofanych. Nie wskazano bowiem, jakie ilości towarów zostały faktycznie wycofane; dwukrotny lub trzykrotny wzrost może nie mieć żadnego znaczenia, jeśli wielkość odniesienia, tzn. ilość wycofana w pierwszym roku, była bardzo niewielka. Ponadto nie określono, jaki odsetek towarów wyładowanych stanowią towary wycofane z rynku. Nie wskazano również, czy wzrost ilości towarów wycofanych w styczniu dotyczył gatunków, których wrażliwość na węglowodory była najbardziej nagłaśniana przez media. Komisja analizuje poniżej przypadki trzech gatunków przywołanych przez Francję: homarzec, żabnica, jeżokrąb.
- (89) W przypadku homarza, jeśli odwołać się do badań nad tym skorupiakiem przeprowadzonych przez Ofimer⁽¹⁾, sezon maksymalnej produkcji przypada od połowy kwietnia do sierpnia. Mogą występować duże ilości towarów wycofywanych w związku z koniunkturą. Wspomniane badania przytaczają przypadek anormalnie wysokich ilości wycofanych towarów, jakie zaobserwowano w maju i czerwcu 2001 r. w następstwie znacznych połowów żywych homarców w okresie niesprzyjającym dla zbytu tego produktu. Ponadto, zgodnie z danymi przekazanymi Komisji w ramach stosowania zasad regulujących wspólną organizację rynku produktów rybołówstwa [rozporządzenie Rady (EWG) nr 3759/92 z dnia 17 grudnia 1992 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury wraz z rozporządzeniami wykonawczymi⁽²⁾, obowiązujące w momencie zaistnienia omawianych faktów], ilość wycofanych produktów wyniosła w pierwszych sześciu miesiącach roku 2000: 21 kg w styczniu, 5 kg w lutym, 2 kg w marcu, 103 kg w kwietniu, 1 364 kg w maju, 2 007 kg w czerwcu. Nie ma zatem w przypadku tego skorupiaka żadnych jasnych i precyzyjnych danych pozwalających na stwierdzenie, że mediatyzacja wywołana wyciekami z tankowca, która, jak przypuszczamy, była najintensywniejsza w tygodniach następujących bezpośrednio po zdarzeniu, pociągnęła za sobą istotny wzrost ilości homarców wycofanych z rynku.
- (90) W przypadku żabnicy, zgodnie z danymi, jakie otrzymała Komisja, ze sprzedaży wycofano 454 kg w styczniu 2000 r. w porównaniu z 84 kg wycofanymi w styczniu 1999 r., co oznacza istotny wzrost. Jednakże
- w lutym 2000 r. wycofano zaledwie 59 kg w porównaniu z 221 kg wycofanymi w lutym 1999 r., a w marcu 2000 r. – 39 kg w porównaniu z 148 kg w marcu 1999 r.; ilość towarów wycofanych w ciągu trzech kolejnych miesięcy również była wyższa w 1999 r. (278 kg) w porównaniu z rokiem 2000 (241 kg). Sytuacja jest zatem bardzo zróżnicowana; Komisja nie może na tej podstawie wyciągnąć wniosku, że wzrost ilości towarów wycofywanych był związany ze skutkami wycieku z tankowca.
- (91) Jeśli chodzi o jeżokrąba, trzeci gatunek przywołany przez Francję, to Komisja nie dysponuje danymi na temat ilości towarów wycofanych z rynku⁽³⁾. Można jednak odwołać się do danych ilościowych przekazanych Komisji w odniesieniu do kraba kieszeńca, o zbliżonych cechach komercyjnych i rynkowych. Ilość towarów wycofanych w pierwszych miesiącach 2000 roku wzrosła w porównaniu z rokiem 1999, ale wyrażona w wartościach bezwzględnych jest niewielka: wzrosła z 19 kg do 47 kg w styczniu, z 3 do 35 kg w lutym, z 7 kg do 31 kg w marcu, nie wystąpiła w ogóle w kwietniu, wzrosła z 31 do 164 kg w maju, z 501 do 521 kg w czerwcu. Nie wystąpił zatem odwrót konsumentów od zakupów kraba kieszeńca, zwłaszcza w pierwszych miesiącach 2000 r., a żadne dane nie wskazują na to, aby odwrót taki wystąpił w analogicznym okresie w przypadku jeżokrąba.
- (92) Stąd też, chociaż wystąpił wzrost ilości towarów wycofanych: o 92% w styczniu 2000 r. w porównaniu ze styczniem 1999 r. i o 28% w pierwszych sześciu miesiącach roku, to ilość ta, wyrażona w wartościach bezwzględnych, pozostaje niewielka. Ponadto nie istnieją dane pozwalające na powiązanie tego wzrostu z mediatyzacją wycieku z tankowca. W dodatku, jeśli odwołać się ponownie do danych przekazanych Komisji, można zauważyć, że towary wycofywane w dużych ilościach w styczniu 2000 r. to gatunki takie jak kolen (z 11 423 kg do 16 362 kg), czarniak (z 120 kg do 3 727 kg) czy gładzica (z 51 kg do 1 789 kg), w odniesieniu do których, zważywszy ich cechy rynkowe, związek między wzrostem ilości wycofywanych a mediatyzacją wycieku z tankowca jest niewielki lub wręcz żaden. Z drugiej strony, według notowań koniunktury Ofimer za styczeń–kwiecień 2000 r., ilość towarów wycofywanych nadal była mniejsza niż 1,5% ilości towarów wyładowywanych dla najważniejszych gatunków, a sporadyczne przypadki wycofywania zgłoszono w odniesieniu do labraksa, sardeli i jeżokrąba.
- (93) Podsumowując kwestię towarów wycofywanych, Komisja stwierdza, że nie istnieją dane pozwalające na powiązanie wzrostu ich ilości z mediatyzacją wycieku z tankowca.

(1) Rynek homarza, badanie przedstawione radzie zarządzającej Ofimer w dniu 6 marca 2002 r.

(2) Dz.U. L 388 z 31.12.1992, str. 1. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2210/93 z dnia 26 lipca 1993 r. w sprawie przekazywania informacji dla celów wspólnej organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 197 z 6.8.1993, str. 8), Państwa Członkowskie powinny informować Komisję co pół roku o ilościach wycofanych lub niesprzedanych produktów rybołówstwa figurujących w załączniku I pkt A, D i E rozporządzenia (WE) nr 3759/92. Homarzec i żabnica figurują na tej liście.

(3) Jeżokrąb należy do gatunków, o których mowa w art. 1 rozporządzenia (WE) nr 3759/92, ale nie figurujących w załączniku I pkt A, D lub E tegoż rozporządzenia. W przypadku tych gatunków, nawet jeśli zrzeczenie producentów ustala cenę wycofania, nie ma obowiązku przekazywania Komisji danych o wycofanych ilościach.

Ilości towarów sprzedanych i ceny

- (94) W nocy z dnia 6 kwietnia 2001 r. Francja wskazuje, że wielkość sprzedaży detalicznej produktów rybołówstwa spadła o 2% w ciągu pierwszego półrocza w porównaniu z rokiem poprzednim, zwłaszcza w odniesieniu do produktów świeżych, dla których wielkość sprzedaży spadła o 7%, a jej wartość o 1%, z czego o 6% spadła wielkość sprzedaży skorupiaków i o 6% – ryb (5% dla ryb krojonych i 7% dla ryb całych). Nota z dnia 5 marca 2002 r. przypomina te liczby (z niewielką korektą w przypadku skorupiaków, dla których podaje spadek o 6,5%) i wskazuje, że dane te wyrażają faktyczny odwrót konsumentów od produktów morskich. Nota ta wskazuje również, że na 49 istotnych gatunków będących przedmiotem monitorowania Ofimer, w styczniu stwierdzono spadek średnich cen w porównaniu z rokiem poprzednim w przypadku 34 gatunków, 26 gatunków w okresie styczeń–luty, 21 w okresie styczeń–marzec, 19 w okresie styczeń–kwiecień, 21 w okresie styczeń–maj i 18 w okresie styczeń–czerwiec. Spadek średnich cen dla niektórych spośród nich wyniósł: sola (–5%), labraks (–6%), morszczuk (–6%), sardela (–6%), kalmary (–11%), czarniak (–8%), sardynka (–6%), piotrosz (–11%), makreła (–18%), gładzica (–28%), pałasz czarny (–20%), kantar (–11%), kurek czerwony (–4%), ośmiornica (–23%), jeżokrab (–16%), krewetka pospolita (–20%). Zdaniem Francji „wszystkie te dane naświetlają w wymierny sposób załamanie na pierwszym z tych rynków w okresie od stycznia do czerwca 2000 r. i ilustrują, jeśli zachodzi taka potrzeba, reakcję wywołaną przez zatonięcie tankowca *Erika* w zachowaniach francuskich konsumentów”.
- (95) Komisja stwierdza, że dane te nie naświetlają w rzeczywistości w sposób wymierny zaistniałej sytuacji. Dla uzyskania faktycznego obrazu sytuacji, Francja powinna przekazać Komisji równocześnie ilości wprowadzone do obrotu dla każdego z omawianych gatunków, czego nie zrobiła.
- (96) Komisja zauważa natomiast, że zgodnie z notą koniunkturalną Ofimer za styczeń–kwiecień 2000 r., ceny zmieniły się w sposób bardzo zróżnicowany. Niektóre ceny spadły w związku z wysoką podażą: labraks (–11%), czarniak (–8%), morszczuk (–9%). Z kolei niska podaż umożliwiła wzrost cen innych gatunków: barwena (+31%), dorsz (+27%), żabnica (+13%). Wspomniana nota koniunkturalna wskazuje również, że w wyniku zmian w strukturze podaży udział gatunków droższych (morszczuk, żabnica, sola, labraks, barwena, homarzec) wzrósł, ze szkodą dla gatunków tanich (makreła, czarniak, witlenek, mątwą, sardela), z czego wynika fakt, że wartość sprzedaży na licytacjach wzrosła o 3% w porównaniu z rokiem poprzednim.
- (97) Wartość sprzedaży na licytacjach odpowiada, po odjęciu kosztów związanych ze sprzedażą, obrotom statków. Komisja stwierdza zatem, że łączne obroty przedsię-

biorstw rybackich nieco wzrosły. W związku z tym, nawet jeśli wystąpił spadek cen dużej liczby gatunków, nie oznacza to powszechnego spadku cen, lecz odpowiada zróżnicowanej sytuacji przedstawionej przez Ofimer w nocy koniunkturalnej. Wyciek z tankowca wpłynął prawdopodobnie na rynek produktów rybołówstwa, na przykład w odniesieniu do pewnych określonych gatunków, ale poszczególne przedstawione dane prowadzą do wniosku, że wpływ ten pozostał marginalny. Skądinąd, gdyby był on znaczny, Ofimer bez wątplenia nie omieszczałby powołać się na niego w poszczególnych opracowywanych i publikowanych przez siebie dokumentach.

Wniosek

- (98) Na podstawie poszczególnych przedstawionych wyżej danych Komisja ocenia, że powszechnego zmniejszenia obciążeń socjalnych przyznanego rybakom w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października nie można uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem w oparciu o art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- (99) Jako pomoc operacyjna przyznana wszystkim przedsiębiorstwom rybackim bez narzucania im żadnych wymogów, omawiany środek pomocy jest niezgodny ze wspólnym rynkiem na podstawie pkt 1.2 czwarty akapit trzeciej tiret wytycznych z 1997 r.

V. WNIOSKI

- (100) Komisja stwierdza, że Francja niezgodnie z prawem wprowadziła, z naruszeniem art. 88 ust. 3 Traktatu, różnego rodzaju środki pomocy będące przedmiotem niniejszej decyzji.
- (101) W oparciu o analizę rozwiniętą w częściach IV.B i IV.C.1 niniejszej decyzji, Komisja ocenia, że środki pomocy wprowadzone na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów wybrzeża Atlantyku od Finistère do Gironde (zmniejszenia obciążeń socjalnych, zmniejszenie obciążeń finansowych, zwolnienie z opłat koncesyjnych) są zgodne ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- (102) W oparciu o analizę przeprowadzoną w części IV.C.1 niniejszej decyzji, Komisja ocenia, że zmniejszenia obciążeń socjalnych za okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2000 r. i zwolnienia z opłaty koncesyjnej za rok 2000 przyznane prowadzącym hodowle wodne z pozostałych departamentów nie mogą zostać objęte odstępstwem przewidzianym w art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu.

(103) W oparciu o analizę przeprowadzoną w części IV.C.2 niniejszej decyzji, Komisja ocenia, że zmniejszenia obciążeń socjalnych przyznanych rybakom za okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października 2000 r. nie mogą zostać objęte odstępstwem przewidzianym w art. 87 ust. 2 lit. b) Traktatu,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zmniejszenia obciążeń socjalnych, zmniejszenia obciążeń finansowych i zwolnienie z opłat koncesyjnych wprowadzone przez Francję na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów Finistère, Morbihan, Loire-Atlantique, Vendée, Charente-Maritime i Gironde są zgodne ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

Środki pomocy wprowadzone przez Francję na rzecz prowadzących hodowle wodne z departamentów innych niż Finistère, Morbihan, Loire-Atlantique, Vendée, Charente-Maritime i Gironde, w formie zmniejszenia obciążeń socjalnych za okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2000 r. i w formie zwolnienia z opłat koncesyjnych za rok 2000, są niezgodne ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 3

Środek pomocy wprowadzony przez Francję na rzecz rybaków w formie zmniejszenia obciążeń socjalnych za okres od dnia 15 kwietnia do dnia 15 października 2000 r. jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 4

1. Francja podejmuje wszelkie niezbędne środki, aby odebrać od beneficjentów pomoc, o której mowa w art. 2 i 3, i która już została przekazana do ich dyspozycji niezgodnie z prawem.

2. Odebranie to następuje bezzwłocznie zgodnie z procedurami prawa krajowego, o ile pozwalają one na natychmiastowe i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. Pomoc, którą należy odebrać, obejmuje odsetki od dnia, w którym została przekazana do dyspozycji beneficjentów, do dnia jej odebrania. Wysokość odsetek należy obliczyć i zastosować zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia Komisji nr 794/2004⁽¹⁾.

Artykuł 5

Francja informuje Komisję w terminie dwóch miesięcy od dnia opublikowania niniejszej decyzji o środkach podjętych w celu jej wykonania.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Francuskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 14 lipca 2004 r.

W imieniu Komisji
Franz FISCHLER
Członek Komisji

⁽¹⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, str. 1.